

הבורסה לניירות ערך

2016

ANNUAL REVIEW
הסקירה השנתית

נתונים עיקריים 2014-2016

הבורסה בתל-אביב			
2014	2015	⁽³⁾ 2016	במחירים שוטפים
מדדים עיקריים			
10.2%	4.4%	-4.8%	ת"א-25
-9.8%	-5.4%	16.3%	ת"א-75
-5.2%	1.6%	14.5%	ת"א-בלוטק
-7.7%	4.0%	15.3%	ת"א-פיננסים
0.9%	1.1%	17.3%	ת"א נדל"ן-15
-11.5%	21.2%	25.4%	ת"א יתר-50
11.5%	6.8%	-11.2%	מניות והמירים
4.7%	1.8%	1.7%	איגרות חוב
7.2%	2.8%	0.4%	איגרות חוב ממשלתיות - שקליות
1.0%	-1.1%	2.8%	איגרות חוב חברות - תל בונד-20
מחזור יומי (בבורסה ומחוצה לה, מיליוני שקלים)			
1,213	1,449	1,264	מניות והמירים
4,245	4,159	3,786	איגרות חוב
640	508	346	מילווה קצר מועד
176	160	121	אופציות חודשיות על מדד ת"א-25 (אלפי אופציות)
26	41	41	אופציות שבועיות על מדד ת"א-25 (אלפי אופציות)
52	64	50	אופציות דולריות (אלפי אופציות)
הנפקות (מיליארדי שקלים)⁽¹⁾			
7.6	5.6	6.4	מניות והמירים בת"א
7.2	33.3	22.4	מניות והמירים בחו"ל ⁽²⁾
36.7	54.7	60.6	איגרות חוב חברות
21.1	2.4	3.5	איגרות חוב רצף מוסדיים ונ.ש.ר.
51.5	38.7	47.4	איגרות חוב ממשלתיות (ברוטו)
ערך שוק (מיליארדי שקלים)			
780	951	821	מניות והמירים
313	321	347	איגרות חוב חברות
496	503	495	איגרות חוב ממשלתיות
130	118	111	תעודות סל (שווי החזקות הציבור)
130	116	105	מילווה קצר מועד
473	461	452	מספר חברות שמניותיהן רשומות
מדדי מניות בעולם			
2014	2015	⁽³⁾ 2016	שינוי בערכים דולריים
שם המדד			
11.4%	-0.7%	10.7%	ניו-יורק - S&P 500
17.9%	8.4%	7.4%	ניו-יורק - NASDAQ 100
-10.8%	-6.4%	-5.2%	אירופה - Euro STOXX 50
-8.3%	-9.6%	-5.6%	לונדון - FTSE 100
-9.5%	-1.8%	1.4%	פרנקפורט - DAX
-5.9%	8.2%	3.2%	טוקיו - NIKKEI 225
-1.6%	4.0%	-3.3%	ת"א-25

(1) לא כולל מכשירים פיננסים.

(2) ב-2015 כולל כ-26 מיליארד שקל - הנפקה שביצעה "טבע" לציבור בארה"ב, מחצית הסכום במניות רגילות ומחצית הסכום במניות בכורה.

ב-2016 כולל כ-21 מיליארד שקל הקצאה פרטית שביצעה "טבע" במסגרת רכישת הפעילות הגנרית של "אלרגן".

(3) אומדן, נכון ל-15.12.2016.

סיכום שנת 2016 ומבט לעתיד

באופן עקבי, בורסות הופכות להיות רלוונטיות בעיקר עבור חברות גדולות מאוד והן אינן מצליחות לספק פתרון מימוני עבור חברות קטנות ובינוניות. זה קורה בכל העולם וגם בישראל.

למגמה זו, מתוסף הסנטימנט השלילי כלפי הנפקות בבורסה בתל-אביב ותפיסה רווחת הנוגעת לרגולציה מכבידה על שוק ההון. הפכנו במהלך השנה כל אבן וניסינו לטפל בכל אפיק, כולל בהסרת החסמים הרגולטוריים. בהקשר זה, ראוי לציין את ההקלות המשמעותיות ביותר שאישרה רשות ניירות ערך בשנה האחרונה וצעדים נוספים בהן הקלות לחברות טכנולוגיה, הטבות מס לחברות קטנות ובינוניות ועוד. חלק גדול מהשינויים המבורכים עדיין לא חלחל אל תודעת החברות ואנו עושים מאמצים רבים, יחד עם הרשות, להביא את הבשורה הזו.

לצד טיפול עקבי בכשלי השוק, הקמנו מערך שיווק ומכירות ופתחנו ערוץ עבודה ייזום מול עשרות חברות במטרה לשכנע אותן לבוא להנפיק בבורסה. הוצאנו לפועל את פרויקט האנליזה במסגרתו שתי חברות בינלאומיות מובילות מבצעות ניתוח וסקירה של חברות טכנולוגיות על מנת להגדיל את החשיפה, העניין והמידע שיש למוסדיים ולשוק ההון על חברות אלו.

שנת 2016 הייתה שנה רבת אתגרים לבורסה בתל אביב. התפקיד המרכזי של בורסה הוא לאפשר לחברות לגייס הון להמשך צמיחתן והתפתחותן, לייצר נזילות וסחירות בניירות הערך שלה ולשתף את הציבור באופן יעיל בצמיחתן של החברות. אי אפשר להתעלם מכך שיעדים אלו לא הושגו בשנה האחרונה. אומנם השנה החולפת התאפיינה בעליה של כ-28% בסכום שגויס בשוק המניות בתל-אביב בהנפקות לציבור, אולם לצערנו רק שלוש חברות ביצעו הנפקה ראשונית של מניות בבורסה ושלוש חברות ביצעו רישום כפול. מחזור המסחר היומי במניות ירד בכ-6%.

יחד עם זאת, שוק איגרות החוב בבורסה ממשיך להיות בשנים האחרונות במה מרכזית לגיוסי אג"ח חברות ולשמר את מעמדו כפלטפורמה משמעותית לגיוסי חוב עבור החברות בישראל. בשנת 2016 גיוס החוב הואץ והגיע לשיא כל הזמנים של כ-60.5 מיליארד שקל ואף נוספו שבע חברות חדשות. במחזורי המסחר גם נרשמה עלייה של כ-8% באג"ח החברות לעומת 2015 והגיע לכ-0.8 מיליארד שקל בשנת 2016.

אנו פועלים בסביבה בה שוקי ההון בעולם ובישראל משתנים ללא הרף וכללי המשחק של העבר כבר אינם רלוונטיים. מספר החברות אשר בוחרות להיות ציבוריות הולך ויורד

גל לנדאו
מ"מ מנכ"ל

אמנון נויברך
יו"ר

"אנו רואים חשיבות רבה בקידום השיח הציבורי, בין הבורסה ושוק ההון לבין הרגולטורים וקובעי המדיניות, בנושאים של ניירות ערך וממשל תאגידי."

בתחילת השנה הבאה תושק הרפורמה במדדים, שמהווה את השינוי העמוק ביותר במדדים מזה כעשרים שנה, ואנו בטוחים כי היא תסייע להגדיל את הסחירות, להפחית את הריכוזיות במדדים ולפתור בעיות נוספות במדדים המובילים.

בשנה האחרונה, רשות ניירות ערך והבורסה הובילו את החוק לשינוי מבנה הבעלות של הבורסה, שינוי המהווה תנאי הכרחי לשינויים אסטרטגיים בהתנהלות הבורסה ובאתגרים הקיימים בפניה, הן מבית והן בשווקים הבינלאומיים, והתאמתה לעולם בו פועלות מרבית הבורסות בעולם. אנו מקווים כי מהלך זה יושלם במהלך 2017.

אנו נמצאים בסביבת אינפלציה אפסית זה מספר שנים. המיסוי על רווחי ההון בבורסה (25%) הוא מס ריאלי, זאת בניגוד לחלק מאלטרנטיבות ההשקעה, בהם המיסוי הוא נמוך יותר (15%) ללא ניכוי האינפלציה. הדבר פועל לרעת אטרקטיביות ההשקעה בבורסה ביחס לחלופות אחרות ואנו מאמינים כי הורדת אחוז המס ייתן אף הוא זריקת עידוד למסחר בבורסה ויאפשר לפעילי השוק לפעול כאן.

אנו רואים חשיבות רבה בקידום השיח הציבורי, בין הבורסה ושוק ההון לבין הרגולטורים וקובעי המדיניות, בנושאים של ניירות ערך וממשל תאגידי. אנו מאמינים

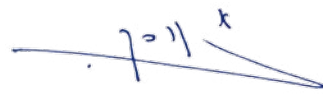
כי דיאלוג פורה ואמייתי יוביל בסופו של דבר להתאמת הכללים הרגולטורים למקובל בסטנדרטים הבינלאומיים, במיוחד בנושא הממשל התאגידי ויאפשרו הפחתת הרגולציה והגדלת הוודאות הרגולטורית לחברות ולמשק, דבר שיאפשר לשוק ההון לפעול באופן יעיל ותקין ולממש את ייעודו.

במחצית 2016 פרש מנכ"ל הבורסה, יוסי ביינארט, מסיבות בריאותיות וזו הזדמנות לאחל לו החלמה מהירה ובריאות טובה.

בתחילת ינואר 2017 ייכנס לתפקיד מנכ"ל הבורסה החדש, איתי בן זאב ואנו מאחלים לו הצלחה בתפקידו. עם כניסתו לתפקיד, תגובש התוכנית האסטרטגית של הבורסה לשנים הבאות ודרכי הפעולה להתמודדות עם האתגרים הרבים העומדים בפנינו.

אנו, דירקטוריון והנהלת הבורסה, יחד עם כל עובדיה, נפעל במקצועיות ובנחישות ונעשה הכל על מנת להבטיח שהבורסה בתל אביב תחזור להיות מנוע הצמיחה עבור החברות הישראליות ותשוב להיות רלוונטית ומרכזית בשוק ההון המקומי, ואף חשוב מכך, בעלת משמעות אדירה לטובת המשק הישראלי כולו.

גל לנדאו
מ"מ מנכ"ל

אמנון נויבך
יושב ראש

הבורסה במספרים 2016*

3.8

מיליארד שקל
מחזור המסחר היומי
הממוצע באיגרות חוב

695

סדרות איגרות חוב
נסחרות בבורסה

64

מיליארד שקל
הנפקות והקצאות פרטיות
של איגרות חוב חברות

25%

מדד ת"א יתר-50
עלייה שנתית

27%

משקל של מחזור המסחר
בתעודות סל בשוק המניות
מסך המחזור הכולל במניות

130

חברות הייטק
בהן 55 חברות ביומד

-5%

מדד ת"א-25
ירידה שנתית

0.4

מיליארד שקל
השקעות תושבי חוץ,
נטו, במניות

692

תעודות סל נסחרות
בבורסה

111

מיליארד שקל
שווי החזקות הציבור
בתעודות סל

8

חברות מניות חדשות בהן:
3 הנפקות ראשוניות
3 רישום כפול
2 פיצול/הסדר

131,268

אופציות שבועיות על מדד ת"א-25
מחזור שיא באופציות השבועיות על
מדד ת"א-25 ב-9.11.2016

452

חברות מניות בבורסה,
ביניהן 62 חברות דואליות

7

חברות אג"ח חדשות
בהן 4 חברות נדל"ן זרות
גייסו כ-2.6 מיליארד שקל

1.3

מיליארד שקל
מחזור המסחר היומי
הממוצע בשוק מניות

* אומדן, נכון ל-15.12.2016.

הבורסה בשנת 2016

מדד ת"א-25 ומחזורי המסחר במניות, 2013 עד 2016

שוק המניות

שערי המניות

בסיכום שנת 2016 ירד מדד ת"א-25 בכ-5%, לאחר ארבע שנים רצופות של עלייה. לירידת המדד תרמה הירידה החדה במניות חברות התרופות - **פריגו** (כ-43%) **טבע** (כ-43%) ו**מיילן** (כ-31%). מניות אלה ירדו עקב ירידת מחירים חדה בענף והאטה בשוק הגנרי, ולאחרונה גם פתיחת חקירה בארה"ב לגבי תיאום מחירים ע"י חברות מובילות בענף.

המדדים המייצגים את המניות הבינוניות בנודלן עלו השנה, בזכות המניות הדואליות ומניות הנדל"ן שממשיכות ליהנות מהריבית הנמוכה במשק: **מדד ת"א-75** עלה בכ-16% - כ-7% מהעלייה נזקפת למניות הדואליות **טאואר** ו**סודה סטרים**, ומדד יתר-50 שהגיע ב-13 בדצמבר לשיא כל הזמנים בלט השנה בעלייה של כ-25%.

מדד ת"א-25 ירד השנה בכ-5% בהשפעת ירידה חדה במניות חברות התרופות

מדדי ת"א-75 ויתר-50 עלו השנה בכ-16% ובכ-25% בהתאמה, בהשפעת המניות הדואליות ומניות הנדל"ן הכלולות בהם

* כל הנתונים בסקירה זו הינם במונחים נומינליים. נתוני 2016 בסקירה, בלוחות ובגרפים הם נתוני אומדן נכון ל-15.12.2016.

מדד ת"א-25 ומדדים בינלאומיים, 11/2008 עד 12/2016 בערכים דולריים

מקור הנתונים: בלומברג.

הגורמים השלייים העיקריים שהשפיעו במהלך השנה על מדדי המניות בארץ היו:

- שיעור צמיחה מתון - עלייה צפויה של התוצר המקומי הגולמי בכ-2.8% בשנת 2016 - שיעור גבוה אך במעט משיעור העלייה בשנת 2015 (2.5%), עלייה במדד המשולב בקצב שאפיין את השנה הקודמת; ועלייה בגירעון הממשלתי.
- החלשות הדולר בכ-1.5% ביחס לשקל והתייצבותו בשער של כ-3.85 שקל בסוף השנה חרף רכישות דולרים ע"י בנק ישראל, וירידת האירו עד לשער שפל של 15 שנה ביחס לשקל.
- במישור הבינלאומי: מחיר הנפט שעלה השנה בכ-48% לכ-55 דולר לחבית; הותרת הריבית בארה"ב ללא שינוי, עד דצמבר, בניגוד לציפיות להעלאתה וזאת עקב נתוני מקרו טובים פחות מהצפוי והבחירות לנשיאות בארה"ב; ירידות שערים בבורסות אירופה על רקע החלטת אזרחי בריטניה על יציאה מהאיחוד האירופאי (Brexit), חשש מפני יציאה של מדינות נוספות מגוש האירו וגלישה למיתון עולמי; ירידות שערים בבורסה בסין עקב ירידה בקצב הצמיחה.

בערכים דולריים, מדד ת"א-25 ירד בשנת 2016 בכ-3.5% בעקבות ירידה של כ-1.5% בשער הדולר ביחס לשקל, לעומת ירידות של עד כ-5.5% בבורסות מובילות באירופה. מאידך הבורסות בארה"ב ממשיכות בלוט זו השנה הרביעית ולהוביל עם תשואה חיובית של כ-7%-14% בשנת 2016.

הגורמים החיוביים העיקריים שהשפיעו על מגמת המסחר בתל-אביב היו:

- ריבית בנק ישראל שנמצאת ברמת שפל היסטורי של 0.1% החל ממרץ 2015, וזאת על רקע אינפלציה שלילית בשיעור של 0.2% מתחילת השנה, לעומת אינפלציה חיובית בשיעור של 1% - הרף התחתון של יעד האינפלציה שהציבה הממשלה.
- נתונים מאקרו כלכליים חיוביים: ירידה בשיעור האבטלה מכ-5.2% בשנת 2015 לכ-4.5% לקראת סוף השנה - רמת שפל של 33 שנה; חברת דירוג האשראי הבינלאומית Fitch העלתה את דירוג מדינת ישראל מדירוג A לדירוג A+ עם תחזית "חיובית", בדומה לדירוג שניתנו ע"י חברות הדירוג הבינלאומיות Moody's ו-S&P.
- תוכנית האוצר להפחתת מיסים, הכוללת הפחתת מס חברות ל-25% בתחילת 2016 ול-24% ב-2017.
- במישור הבינלאומי תרמו: עליות שערים בבורסות בארה"ב על רקע המשך השיפור הכלכלי וציפיות להעלאת ריבית הפד רק לאחר הבחירות - מדדי S&P 500 ומדד NASDAQ עלו בכ-7% ובכ-11% בהתאמה; הרחבה כמוותית באירופה ובאנגליה; תוכנית כלכלית לבליומת ההאטה בפינ; הסכם בין ישראל לטורקיה הכולל יצוא גז טבעי.

הרפורמה במדדי הבורסה יוצאת לדרך

במהלך השנה האחרונה, קידמה הבורסה את הרפורמה במדדים והיא תיכנס לתוקפה ב-9 בפברואר 2017.

המתודולוגיה החדשה תשפר את יציבות המדדים ותקטין באופן משמעותי את הסיכון של המשקיעים ועוקבי המדדים, שמנהלים באופן ישיר כ-40 מיליארד ש"ח במדדי הבורסה. המהלך יתבצע בהדרגה בכמה פעימות חודשיות.

הרפורמה החדשה תורמת להפחתת הסיכון למנהלי מוצרי מדדים הנובע מהשפעת אירועי תאגיד על המדדים, מצמצמת את תופעת "אפקט המדד" (השפעת עדכוני המדדים על השוק) ומעודדת משקיעים זרים להשקעה במדדי הבורסה. הרפורמה מעודדת גידול משמעותי בשיעור החזקות הציבור של מניות הנכללות במדדי הדגל, מיצוי הפוטנציאל של מניות SME, חידוד נושא הזיקה המובהקת לישראל ובידול בין מדדים קיימים ויוצרת תשתית רחבה ומעודכנת להשקת מדדים חדשים.

מניות חברות הנדל"ן והטכנולוגיה בלטו השנה בעלייה של כ-17% וכ-23%, בהתאמה

יצוין כי **מדד ת"א-ביגטק** שהושק באוקטובר 2013 ע"י "בלוסטאר" וכולל 57 מניות של חברות היי-טק ישראליות או קשורות לישראל הנסחרות בבורסה בתל-אביב ובבורסות ברחבי העולם (בהן 20 מניות דואליות ו-3 מניות הנסחרות רק בתל-אביב) עלה בכ-3% השנה.

BlackRock השיקה בלונדון בינואר את קרן הסל הראשונה ה-iShares TA-25 Israel UCITS ETF, אשר מאפשרת למשקיעים אירופאיים להשקיע ישירות במדד **TA-25 Net Dollar** שהבורסה החלה לפרסם בנובמבר 2015. זו קרן הסל ה הזרה הראשונה המספקת חשיפה ישירה ל-25 המניות הגדולות ביותר הנסחרות בבורסה לניירות ערך בת"א. שווי נכסי הקרן - כ-5 מיליון דולר.

מגמה מעורבת אפיינה את מדדי המניות הענפיים, כאשר בלטו לחיוב: מדד ת"א נדל"ן-15 שעלה השנה בכ-17% בזכות הריבית הנמוכה במשק; מדד ת"א-טכנולוגיה המורכב מ-43 מניות, בהן 21 מניות דואליות הנסחרות גם בארה"ב, שעלה בכ-23% בזכות העליות בבורסת הנאסד"ק; ומדד ת"א-נפט וגז שעלה בכ-19% בזכות אישור מתווה הגז והסכמים ליצוא גז טבעי לטורקיה ולירדן.

מנגד, מדד מניות הביומד ממשיך לרדת שנה שלישית ברציפות, אם כי השנה ירד בכ-14% - שיעור מתון לעומת השנתיים הקודמות. ירידות נרשמו ברוב המניות הכלולות במדד. מניות התקשורת עברו השנה לירידה וזאת בעקבות ירידה במניית **חלל תקשורת** עקב הניסוי הכושל בלוויין עמוס 6 ובמניית **בזק** עקב התגברות התחרות בענף.

מדד "טק-עילית" שהושק במאי 2014 והמורכב ממניות החברות הגדולות בענפי הטכנולוגיה (24 מניות) והביומד (16 מניות), עלה בכ-15% השנה ובכ-18% מאז השקתו. לעילית המדד תרמו מניות הטכנולוגיה הדואליות שעלו השנה בממוצע בכ-23%, בראשן **אורמת טכנולוגיות** (41%), **וטאואר** (32%), וקזיזו את ירידת מניות הביומד בשיעור של כ-14%.

תכנית האנליזה לחברות ההיי-טק הבורסאיות

הבורסה השיקה השנה את תכנית האנליזה לחברות טכנולוגיה וביומד בורסאיות, וזאת כחלק מהמלצות הוועדה לקידום השקעות בחברות ציבוריות הפועלות בתחום המחקר והפיתוח ("ועדת המו"פ"). פרויקט האנליזה נעשה במטרה להעלות את רמת הידע של המשקיעים אודות חברות הטכנולוגיה והביומד ולשווקים בהן החברות פועלות, ובכך ליצור תמחור הולם ולהגביר את החשיפה של המשקיעים מהארץ ומהעולם. האנליזות יפורסמו לפחות ארבע פעמים בשנה, לאחר פרסום הדו"חות הכספיים של החברות. בנוסף, יפורסמו עדכונים בקרות אירוע מהותי בחברה, המצריך עדכון בעבודת האנליזה האחרונה שניתנה. האנליזות מפורסמות במערכות המגנא והמאיה בשפה האנגלית וכוללות גם תקציר בעברית. כמו כן, מופצות האנליזות ברחבי העולם ע"י חברות המחקר הבינלאומיות "אדיסון" ו"פרוסט אנד סאליבן" לאלפי לקוחותיהם, ובכל מפיצי המידע והרשתות הכלכליות המובילות.

על מנת לשמור על ניתוח מקצועי בלתי תלוי ללא הטיות, החברות המשתתפות חתמו על הסכם עם הבורסה לקבלת שירותי האנליזה לתקופה מחייבת של שנתיים. החברות אינן יכולות לפרוש מהפרויקט במהלך תקופה זו. האנליזה ממומנת על ידי החברות המסוקרות, הבורסה והמדען הראשי.

במסגרת התכנית מסוקרות 11 החברות הבאות ע"י חברת "אדיסון":

- חברות הביומד - אינטק פארמה, אליום מדיקל, ביולייט, ביודווקס, פלוריסטם, קולפלנט ורדהיל.
- חברות הטכנולוגיה - אלומיי קפיטל, ננו דיימנשן, פוינטר ופורסייט.

10 חברות נוספות יסוקרו בחודשים הקרובים ע"י חברת "פרוסט אנד סאליבן":

- חברות הביומד - אפוסנס, בריינסווי, ביוליינ, די.אן.איי, כיטוב, סלקט ורדהיל.
- חברות טכנולוגיה - אנרג'יקס, וונטיז וסייפטי.

למידע נוסף על אנליזה לחברות הטכנולוגיה והביומד הישראליות לחץ כאן

לוח 1: תשוואה שנתית של מדדי המניות 2014-2016

	2014	2015	**2016
ת"א-25	10%	4%	-5%
ת"א-75	-10%	-5%	16%
ת"א יתר-50	-12%	21%	25%
ת"א טק-עילית*	-	2%	15%
ת"א-בלוטק	-5%	2%	15%
ת"א-טכנולוגיה	1%	8%	23%
ת"א-ביומד	-34%	-24%	-14%
ת"א-פיננסים	-8%	4%	15%
ת"א נדל"ן-15	1%	1%	17%
ת"א-נפט וגז	-20%	-5%	19%
ת"א-תקשורת	10%	23%	-10%

* המדד הושק ב-11.5.2014.
** נכון ל-15.12.2016.

ירידה של כ-6% במחזור המסחר היומי במניות

מחזורי המסחר במניות

לוח 2: מחזורי המסחר היומיים בשוק המניות (במיליוני שקלים)

% שינוי 2016-ב	2015	2016	
-13%	1,449	1,264	מניות כולל תעודות סל
-6%	979	917	מניות ללא תעודות סל

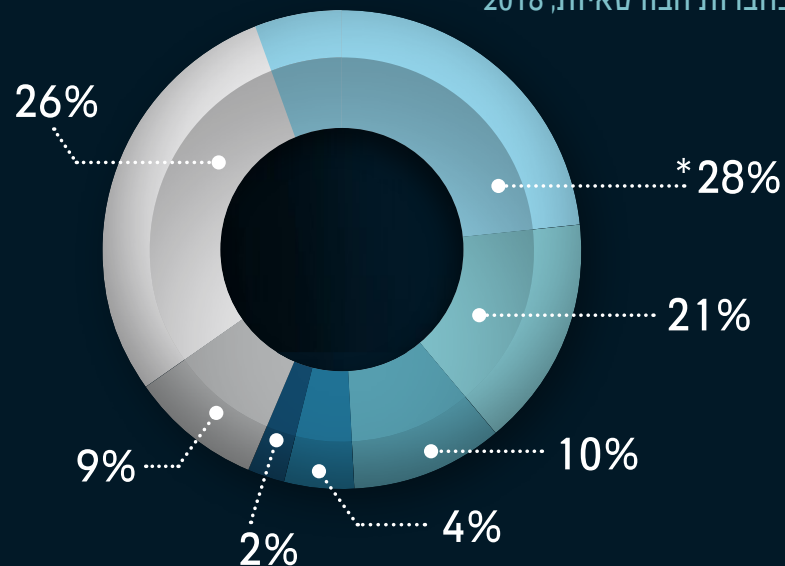
בסיכום שנתי מחזור המסחר בשוק המניות (בבורסה ומחוצה לה, כולל תעודות סל בשוק המניות) הסתכם בכ-1.3 מיליארד שקל ביום - נמוך בכ-13% מהמחזור הממוצע בשנה הקודמת. יצוין כי ב-14 ביוני ערב עדכון המדדים החצי שנתי, הסתכם מחזור המסחר בבורסה בשוק המניות בכ-4.3 מיליארד שקל.

מחזור המסחר היומי בשוק המניות (לא כולל תעודות סל) הסתכם בכ-917 מיליון שקל - נמוך בכ-6% מהמחזור היומי בשנת 2015.

מניות ת"א-25 מרכזות לאורך השנים כ-71% ממחזור המסחר במניות (ללא תעודות סל), חלקן במסחר של המניות הכלולות במדד ת"א-75 נשמר על כ-21% מסך המחזור במניות, וחלקן של מניות היתר כ-8% מהמחזור במניות.

שיעורים אלה יציבים, פרט לשנת המשבר 2008 - בה גדלה הריכוזיות וחלקן במסחר של מניות מדד ת"א-25 עלה לשיא של 81%.

אומדן התפלגות מחזיקי המניות בחברות הבורסאיות, 2016

בעלי עניין (35%)

- ישראלים (26%)
- זרים (9%)

מחזיקי זרים (65%)

- ציבור ומוסדיים זרים (28%*)
- ציבור ישראלי (21%)
- קופ"ג ופנסיה (10%)
- חברות ביטוח (4%)
- קרנות נאמנות (2%)

* מזה: 23% החזקות במניות הדואליות בחו"ל מקור הנתונים: הבורסה לניירות ערך ובנק ישראל

החזקות הציבור במניות

בשנת 2016 נמשכו **מכירות מניות ע"י בעלי עניין**, כאשר השנה בלטו המכירות שנועדו להגדיל את החזקות הציבור במטרה לעמוד בכללי רפורמת המדדים הצפויה להיכנס לתוקף בתחילת שנת 2017.

סה"כ הפיצו בעלי עניין השנה מניות בשווי של כ-5.5 מיליארד שקל, בראשן מכירת מניות **בזק** בשווי של 982 מיליון שקל ע"י "בי קומיוניקיישנס" שבשליטת שאול אלוביץ', מכירת מניות **פז נפט** בשווי כ-930 מיליון שקל ע"י צדיק בינו - בהמשך להחלטתו לוותר על השליטה בחברה עקב מגבלות חוק הריכוזיות, הפצת כ-5% ממניות **עזריאלי** בשווי כ-891 מיליון שקל במטרה להגדיל את החזקות הציבור ל-30%, ומכירת יתרת מניות **הבנק הבינלאומי** שהיו בידי בנק דיסקונט בשווי של כ-416 מיליון שקל.

ב-2016 נמשכה, אף אם בקצב מתון, המגמה של כניסת משקיעים זרים לשוק המניות בתל-אביב ותושבי חוץ רכשו, נטו, מניות בסך כ-0.4 מיליארד שקל בבורסה בת"א, וזאת לאחר שבשנים 2015 ו-2014 רכשו מניות נטו בסך כ-6.5 וכ-4.8 מיליארד שקל, בהתאמה.

בשנת 2016 מכרו בעלי עניין לציבור מניות בשווי של כ-5.5 מיליארד שקל- עלייה של יותר מ-65% לעומת שנת 2015

השנה כללו המכירות גם הפצת מניות ע"י בעלי שליטה בחברות במטרה להגדיל את שיעור החזקות הציבור בהן, ולעמוד בכללים שנקבעו לקראת הרפורמה במדדי המניות שתכנס לתוקף בפברואר 2017. המכירות הגדולות במסגרת זו היו:

- מכירת 5% מעזריאלי בשווי 891 מיליון שקל במטרה להעלות את שיעור החזקות הציבור לכ-30%.
- מכירת 12% ממניות נכסים ובנין בשווי 219 מיליון שקל שהעלתה את שיעור החזקות הציבור לכ-35%.
- מכירת 5% ממניות שפיר הנדסה, תמורת 150 מיליון שקל במטרה להעלות את שיעור החזקות הציבור לכ-25%.

מכירות בולטות של מניות ע"י בעלי-עניין בשנת 2016

החברה	המוכר	סכום במיליוני שקלים	אחוז המכירה מהון החברה
בזק	בי-קומיוניקיישנס	982	4.2%
פז נפט	צדיק בינו	930	15.3%
עזריאלי	עזריאלי פאנד	891	5.0%
הבינלאומי	בנק דיסקונט	416	9.3%
גב-ים	נכסים ובנין	391	14.0%
שופרסל	ישראלום	283	9.4%
נכסים ובנין	דסק"ש	219	12.0%
אמות	מגדל ביטוח	203	2.3%
בראק	בראק קפיטל	162	8.0%
שפיר	האחים שפירא	150	5.0%
איי.די.או. גרופ	קרן סטנהם	144	10.1%
איי.די. איי. ביטוח	קרן באטרי	117	4.5%
חילן	אבי באום	111	8.7%
פי.בי.	ליברמן	80	4.0%
כלכלית	פישמן	80	4.0%
אורמת טכנ.	פימי	72	0.8%
כפרית	די.בי.אס.איי.	71	17.4%
אבגול	לאומי	67	5.0%
אינטרנט זהב	אלוביץ'	56	6.3%
בי-קומיוניקיישנס	אינטרנט זהב	56	2.0%
טלדור	די.בי.אס.איי.	47	18.3%

מכירות גדולות נוספות שבוצעו השנה, הכוללות בין היתר גם מכירות שנועדו להעלות את מדרגת שיעור החזקות הציבור במדדים בו נמצאת המנייה, היו:

- מכירת כ-4% ממניות **בזק** בשווי 982 מיליון שקל ע"י "בי-קומיוניקיישנס", שבבעלות שאול אלוביץ'.
- אלוביץ' מכר השנה גם מניות "אינטרנט זהב" ובי-קומיוניקיישנס" בשווי כולל של 110 מיליון שקל.
- צדיק בינו הודיע על ויתור על השליטה ב**פז נפט**, עקב מגבלות חוק הריכוזיות שמנעו ממנו לשלוט גם בחברה וגם ב"בנק הבינלאומי". כתוצאה מכך הוא מכר מניות פז נפט בשווי של כ-930 מיליון שקל.
- מכירת יתרת 9% ממניות **הבנק הבינלאומי** שהיו בידי "בנק דיסקונט", בשווי 416 מיליון שקל.
- מכירת כ-14% ממניות **גב-ים**, ע"י "נכסים ובנין", בשווי 391 מיליון שקל.
- מכירת כ-9% ממניות **שופרסל**, ע"י "ישראלום" (שבשליטת משפחת ברונפמן) תמורת כ-283 מיליון שקל.

בנוסף, בוצעו במספר חברות בינוניות וקטנות מכירות של חבילות מניות של יותר מ-10% ממניות החברה: קרן סטנהם שמכרה מניות **איי.די.או. גרופ** ודי.בי.אס.איי שמכרה מניות **כפרית וטלדור**.

בטבלה כלולות כל המכירות בשווי גבוה מ-50 מיליון שקל. בעסקאות אלה לא נכללו מכירות בעלי עניין לבעלי עניין אחרים - עסקאות שלא הגדילו את שיעור החזקות הציבור במניות.

עלייה של כ-28% בסכום שגויס בשוק המניות בתל-אביב בהנפקות לציבור

גיוס הון בשוק המניות

השנה נרשמה עלייה של כ-15% בהיקף גיוס הון בשוק המניות בארץ לעומת השנה הקודמת והוא הסתכם בכ-6.4 מיליארד שקל.

סך ההנפקות לציבור הסתכם בכ-4.4 מיליארד שקל - עלייה של כ-28% לעומת אשתקד.

חברות הנדל"ן שגייסו השנה כ-2 מיליארד שקל בהנפקת מניות לציבור, **בולטות גם השנה** עם סכום המהווה כ-45% מהסכום שגויס השנה בהנפקות של מניות לציבור, לעומת כ-50% ויותר בשנים 2013-2015.

ההנפקה הגדולה ביותר השנה היא של **קבוצת דלק** שגייסה מהציבור כ-1.1 מיליארד שקל באמצעות שתי סדרות חדשות של אג"ח להמרה בדירוג מקבוצת "A". לחברה פדיונות אג"ח סחיר בסך כ-0.7 מיליארד שקל בכל אחת מהשנים 2016 ו-2017.

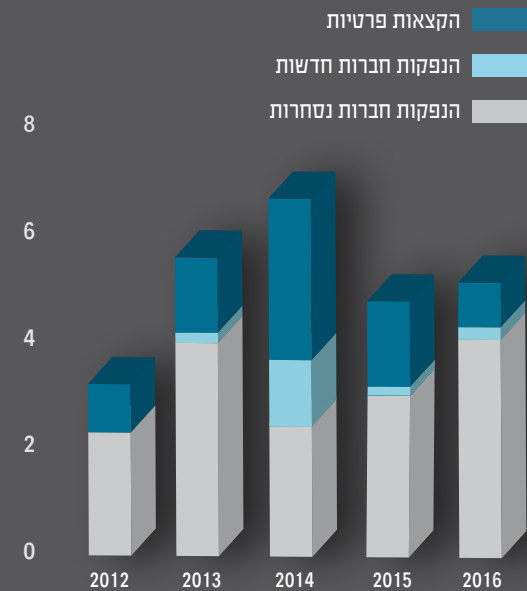
הנפקות גדולות נוספות היו של חברת הנדל"ן **כלכלית ירושלים** שגייסה כ-0.8 מיליארד שקל בהנפקה של מניות, ושל **בנק דיסקונט** שגייס כ-0.6 מיליארד שקל בהנפקה של מניות ושל כתבי אופציה.

לוח 3: גיוסים בשוק המניות בתל-אביב בשנים 2014-2016

מספר הנפקות			הסכומים שגויסו (במיליוני שקלים)			
2014	2015	*2016	2014	2015	*2016	
76	60	79	3,742	3,422	4,397	הנפקות
5	2	3	1,355	149	259	מזה: חברות חדשות
65	84	69	3,479	1,808	1,298	הקצאות פרטיות
-	-	-	392	338	726	מימוש אופציות
141	144	148	7,613	5,568	6,421	סה"כ

* אומדן, נכון ל-15.12.2016.

גיוס הון במניות והמירים בתל-אביב 2012 עד 2016 (מיליארדי שקלים)

קורסים בתחומי ההייטק

בשנת 2016 קיימה הבורסה קורס אנליזה של חברות הייטק בשיתוף האיגוד הישראלי לתעשיות מתקדמות (IATI), הקורס נועד להרחיב את הידע הנוגע להשקעות גופים מוסדיים בחברות הייטק ישראליות והוא כלל מגוון הרצאות מקצועיות מפי מנהלים בכירים ובעלי תפקידים מרכזיים בתעשייה.

בחודש ינואר 2017 יקיימו, לראשונה, הבורסה לניירות ערך ופירמת ראיית החשבון והיעוץ העסקי BDO זיו האפט, תכנית לימודים ייחודית להכנת חברות סטארט אפ לגיוסי הון מתקדמים. התכנית תכלול 8 מפגשים ומיועדת למנכ"לים וסמנכ"לים בכירים בחברות טכנולוגיה ישראליות שביצעו בהצלחה גיוס ראשוני. מטרת התכנית היא הקניית כלים פרקטיים ויישומים להובלת החברה לסבב גיוס מתקדם והנפקה בשוק ההון.

3 חברות - "וונטייז" "מגוריט" ו"אוברסיז" - ביצעו הנפקה ראשונית (IPO) של מניות, 3 חברות ביצעו רישום כפול בתל-אביב, ו-2 חברות נרשמו למסחר כתוצאה מפיצול/הסדר; בנוסף, הוכנסה פעילות חדשה ל-3 חברות "מעטפת" תוך גיוס הון

- בשנת 2016 בוצעו שלוש הנפקות ראשוניות, בסכום כולל של כ-259 מיליון שקל:
- חברת הלוגיסטיקה **אוברסיז** נרשמה למסחר בבורסה לאחר הצעת מכר בסך כ-182 מיליון שקל. החברה עוסקת במתן שירותים לוגיסטיים ע"י מסופי מכולות ומטענים, מחסני ערובה ומחסנים לוגיסטיים.
- מגוריט** חברת הריט הראשונה בישראל המשקיעה בנדל"ן למגורים להשכרה, וזאת בעקבות תיקון פקודת מס הכנסה שנתנה הטבות לנדל"ן למגורים להשכרה, גייסה כ-61 מיליון שקל. טרם הגיוס בבורסה הבטיחה הקרן גיוס בהיקף של כ-180 מיליון שקל נוספים מארבעה גופים שונים.
- חברת המו"פ **וונטייז** העוסקת בהפצת תכני וידאו (VOD) לפי דרישה למכשירי טלוויזיה ולטלפונים חכמים גייסה כ-16 מיליון שקל.

חברה חדשה נוספת שמניותיה החלו להיסחר השנה בת"א היא ספקית שירותי הרכב **שגרי**, שפוצלה מהחברה הבורסאית הדואלית "פוינטר" בדרך של חלוקת מניות החברה לבעלי מניות "פוינטר" בדרך של דיבידנד בעין. השנה "הצטרפו" לבורסה 3 חברות, מתוכן 2 חברות הייטק, וזאת באמצעות הכנסת פעילות לתוך חברות נסחרות שנתרו ללא פעילות - חלקן תוך גיוס הון בהקצאה פרטית של מניות:

- פעילות **סייפ טי** העוסקת בפיתוח ושיווק פתרונות לאבטחת מידע ארגוני. בוצעה תוך גיוס מהציבור של כ-17 מיליון שקל ולאחריו הכנסת הפעילות בתמורה להקצאה פרטית של 66% ממניות החברה.
- שתי הפעולות איפשרו לחברה לעמוד בדרישות "חברה חדשה" המתמזגת עם "חברת מעטפת" ולחזור להיסחר ברשימה הראשית.

שתי חברות נוספות הכניסו פעילות לחברות ללא פעילות עסקית, טרם כניסת הגדרת "חברת מעטפת" לתוקף:

- פעילות **פורסייט** העוסקת במחקר ופיתוח של מוצרים למניעת תאונות דרכים (הפעילות הוכנסה בתמורה להקצאה פרטית של כ-63% ממניות החברה).
- פעילות **שוהם ביזנס** העוסקת במתן הלוואות, מתן שירותי מטבע ונכיון המחאות (ללא גיוס הון).

החברות הדואליות

שלוש חברות ביצעו רישום כפול בשנת 2016:

- **אביליטי** - ספקית פתרונות טכנולוגיים לגופי מודיעין הנסחרת בנאסד"ק, שווי השוק שלה מגיע לכ-310 מיליון שקל.
- **פוינטר** - ספקית שירותי איתור והשבת כלי-רכב גנובים הנסחרת בנאסד"ק, שווי השוק שלה מגיע לכ-230 מיליון שקל.
- **מטומי מדיה** - חברת פרסום הנסחרת בלונדון, שווי השוק שלה מגיע לכ-550 מיליון שקל.

מניותיהן נכנסו למדדי ת"א-בלוטק ות"א-טכנולוגיה במסגרת ה"מסלול המהיר".

חברת הנדל"ן **מירלנד** שמניותיה נסחרות בלונדון (AIM) רשמה את מניותיה למסחר גם בתל-אביב, שלא במסגרת הרישום הכפול, וזאת במסגרת הסדר חוב.

חברת הטכנולוגיה **ננו דימנשן** וחברת הביומד **סלקט ביוטכנולוגיה**, ששווין יותר מאשר הוכפל מאז הכניסו את עסקיהן לשלדים בורסאיים לפני שנתיים-שלוש והגיע לכ-200 ולכ-100 מיליון שקל בהתאמה, ערב הנפקת מניות לציבור בארה"ב - גייסו כ-55 וכ-32 מיליון שקל בהתאמה, ורשמו את מניותיהן למסחר גם בנאסד"ק. מניותיה של חברת הטכנולוגיה **מיי סיזי** - ששווין עלה פי שלושה מאז כניסתה לשלד בורסאי לפני כשלוש שנים והגיע לכ-270 מיליון שקל - נרשמו למסחר גם בנאסד"ק ללא גיוס הון.

סילקום ואיתוראן מחקו את מניותיהן מהמסחר בת"א בלבד, ומניותיהן ממשיכות להיסחר בארה"ב. **איציפ** מחקה את מניותיה מהמסחר בת"א ובארה"ב בעקבות מיזוג במלאנוקס, **אלון רבוע כחול** מחקה אף היא את מניותיה משני השווקים בעקבות הסדר, איגרות החוב שלה ממשיכות להיסחר בת"א.

החברות הדואליות גייסו השנה בחו"ל כ-22.4 מיליארד שקל באמצעות הנפקות והקצאות פרטיות של מניות. המגייסת העיקרית היא **טבע** שביצעה השנה הקצאה פרטית של מניות לבעלי מניות ענקית התרופות "אלרגן" בסך כ-21 מיליארד שקל, בהמשך להנפקת מניות לציבור בסך כ-29 מיליארד שקל בשנה הקודמת (מחצית הסכום גויס באמצעות מניות רגילות ומחצית הסכום גויס באמצעות מניות בכורה).

כיום נסחרות בת"א **57** חברות דואליות שמניותיהן נסחרות במקביל גם בארה"ב, ו-**5** חברות נוספות נסחרות בת"א ובחו"ל שלא במסגרת הרישום הכפול.

משקל המסחר בבורסה בת"א במניות הרישום הכפול

המסחר בבורסה בת"א היווה בשנת 2016 כ-35% ממחזור המסחר הכולל בהן, בארץ ובחו"ל (בניכוי "טבע ו"פריגו") - גידול של כ-4% לעומת שנת 2015. בעשר מניות למעלה מ-75% מהמחזור הכולל במניה מתבצע בת"א.

בסך כל 43 המניות הדואליות שנסחרו בכל השנתיים האחרונות בשני השווקים - המסחר בת"א מהווה כ-11% ממחזור המסחר הכולל בהן, בארץ ובחו"ל. בניכוי ענקיות הפארמה "טבע" ו"פריגו" - המסחר בת"א מהווה כ-35% ממחזור המסחר הכולל בהן, בארץ ובחו"ל - גידול של כ-4% לעומת שנת 2015.

מחלוקה לקבוצות על פי משקל המחזור בת"א עולים הממצאים הבאים:

- בעשר מניות למעלה מ-75% מהמחזור הכולל במניה מתבצע בת"א. קבוצה זו כוללת את חברות התקשורת הגדולות - "פרטנר", "סלקום", "בי-קום" ו"אינטרנט-זהב", חברות ההשקעה "כיל" ו"קנון", חברות הטכנולוגיה - "פורמולה" ו"גילת" וחברות הביומד "אבוג'ן" ו"קמהדע". בשנת 2016 עלה חלק המחזור הממוצע במניות אלה המתבצע בת"א בכ-5% לכ-93%. יצוין כי במניות אלה חלה ירידה חדה במחזורי המסחר - אך הירידה במחזורים בת"א (23%) היתה נמוכה יותר מאשר הירידה החדה של כ-56% במחזורי המסחר בארה"ב.
- בחמש מניות מתבצע בבורסה בת"א 50% עד 75% מהמחזור הכולל במניות אלה בארץ ובחו"ל, כאשר בולטת בקבוצה מניית "אלביט מערכות", ש-71% ממחזור המסחר הכולל במנייה מתבצע בת"א.
- בקבוצה זו ירד שיעור המחזור הממוצע המתבצע בת"א בשיעור של כ-3% לכ-70%. מחזור המסחר במניות אלה אמנם גדל בישראל בכ-12% אך בשיעור נמוך מהגידול בארה"ב.
- ב-15 מניות ששיעור המסחר בהן מתבצע בת"א הוא 25% - 50% וב-13 מניות נוספות בהן פחות מ-25% מהמסחר מתנהל בת"א - לא חל בשנת 2016 שינוי בחלק המחזור המתבצע בת"א. סך המחזור במניות אלה ירד בכ"א מהשווקים בכ-20% ובכ-8%, בהתאמה. בקבוצת החברות האחרונה כלולות, בין היתר, ענקיות הפארמה "טבע" ו"פריגו" בהן שיעור המסחר שמתבצע בת"א מסתכם בכ-8% ו-5%, בהתאמה - כאשר בשנת 2016 לא חל שינוי מהותי בנתוניהן.

לרשימת המניות הדואליות לחץ כאן

מספר החברות בבורסה

בסוף השנה נסחרו בבורסה 452 חברות לעומת 461 חברות בסוף שנת 2015, לאחר שבמהלך השנה נמחקו מהבורסה 17 חברות, לעומת 23 ו-42 חברות שנמחקו בשנים 2015 ו-2014 בהתאמה. להלן התפלגות החברות לפי סיבת המחיקה:

- 10 חברות שנמחקו מרצון בעקבות הצעות רכש ומיזוגים - מחיקת שלוש מהן תרמה ל"השטחת הפירמידות" בדרך של מיזוג חברה בורסאית אחת הנמחקת מהמסחר בתוך חברה בורסאית אחרת הממשיכה להיסחר ("נץ ארה"ב" נרכשה ע"י קבוצת נץ, "אקסלנס השקעות" נרכשה ע"י הפניקס השקעות, "דורי בניה" נרכשה ע"י קבוצת לוזון), שלוש מהחברות מוזגו בחברה בינלאומית ("אסם" מוזגה ב-NESTLE, "אי.טי.יו מדיקל" מוזגה ב-Ambu, ו-"ווקסיל" מוזגה ב-Emerge Resources Inc), החברה הדואלית - "איזיציפ" - שהייתה כלולה במדדי הבורסה נמחקה עקב מיזוגה

- ב"מלאנוקס" חברה בורסאית לשעבר, ובשלוש חברות נוספות - "שפע לוגיסטיקה", "נדלנס" ו"כתר" היה שיעור החזקות הציבור נמוך והן נרכשו ע"י בעלי השליטה.
- 5 חברות עקב הסדר/פירוק.
- 2 חברות דואליות שנמחקו מהמסחר בת"א בלבד ("סילקום" ו"איתוראן" שממשיכות להיסחר רק בנאסד"ק).

יש לציין כי שיעור הירידה במספר החברות הבורסאיות בתל-אביב משיא של כ-662 חברות בשנת 1998 לכ-452 בסוף 2016, אינו יחודי לבורסה בתל-אביב ואף נמוך מזה שנרשם בארה"ב - שם קיימת מגמת ירידה מתמשכת במספר החברות הרשומות למסחר עפ"י נתוני JP MORGAN בכ-46% מ-8,025 בתחילת 1997 לכ-4,300 ב-2016.

לוח 4: אינדיקטורים עיקריים לפעילות בשוק המניות, 2007 עד 2016 (מחירי דצמבר 2016)

השנה	מספר ⁽¹⁾ החברות	מזה: חברות חדשות ⁽²⁾	מחזור יומי (מיליוני שקלים)	גיוס בת"א ⁽³⁾ (מיליארדי שקלים)	שינוי ריאלי ב-100 במדד ת"א-100%
2007	637	62	2,436	25.4	21.1
2008	623	2	2,222	7.0	(52.9)
2009	604	4	1,856	7.1	81.7
2010	600	22	2,169	13.6	12.0
2011	580	11	1,779	5.2	(21.7)
2012	540	3	1,088	3.4	5.5
2013	508	6	1,165	6.1	13.1
2014	473	7	1,202	7.5	6.9
2015	461	11	1,445	5.6	3.1
2016⁽⁴⁾	452	8	1,264	6.4	(3.3)

(1) נתון לסוף שנה, ללא מנפיקות תעודות סל.

(2) כולל חברות שביצעו רישום כפול; לא כולל חברות שהנפיקו תעודות סל

(3) כולל הקצאות פרטיות ומימוש אופציות; לא כולל הנפקות של תעודות סל, ולא כולל "מימוש" ע"י חברות בנות, שאינו כרוך בהזרמות הון לחברה.

(4) אומדן, נכון ל-15.12.2016.

שוק איגרות החוב

עליית שיערי
איגרות חוב חברות
צמודות מדד
בכ-4% לעומת
עלייה מתונה של
כחצי אחוז בלבד
בשיערי איגרות חוב
ממשלתיות

תשואה
באחוזים

מדדי איגרות חוב ממשלתיות ואיגרות חוב חברות
2015 עד 2016

104%
102%
100%
98%

— איגרות חוב חברות
— איגרות חוב ממשלתיות

2015

2016

מדדי איגרות החוב

עליות שיערים מתונות של עד כ-0.7% נרשמו בשנת 2016 במדדי איגרות החוב הממשלתיות, כאשר מדדי איגרות חוב חברות עלו בכ-3.7%.

בלט לחיוב מדד איגרות החוב "תל-בונד תשואות" הכולל אג"ח חברות צמוד מדד בריבית קבועה בדירוג "מעלות" (-BBB) עד (A) או "מידרוג" (Baa3) עד (A2) שעלה השנה ב-6.5% יותר מפי שניים לעומת מדדי התל בונד האחרים, וזאת כפיצוי על הדירוג הנמוך יותר של איגרות החוב הכלולות בו.

עלייה במחזורי המסחר
באיגרות חוב חברות וירידה
במחזורי המסחר באיגרות
החוב הממשלתיות

מחזורי המסחר באיגרות חוב

לוח 6: מחזורים יומיים בשוק איגרות החוב (במיליוני שקלים)

% שינוי ב-2016	2015	*2016	
-10%	3,066	2,755	אג"ח ממשלתי
-6%	1,093	1,030	אג"ח חברות כולל תעודות סל
8%	770	833	אג"ח חברות ללא תעודות סל
-32%	508	346	מק"מ

*אומדן, נכון ל-15.12.2016.

מחזורי המסחר בשוק איגרות החוב (כולל תעודות סל, בבורסה ומחוצה לה) הסתכמו בכ-3.8 מיליארד שקל ביום - נמוך בכ-9% מהמחזור הממוצע בשנת 2015. ב-19 במאי 2016, ערב העדכון החצי-שנתי של מדדי התל-בונד, נקבע מחזור שיא במסחר באיגרות חוב בבורסה בסך כ-11.3 מיליארד שקל - מתוכם כ-8.2 מיליארד שקל באג"ח חברות.

- ירידה אפיינה את מחזורי המסחר באג"ח ממשלתיות - בעיקר באג"ח ממשלתיות שקליות בהן ירד המחזור היומי הממוצע בכ-13% לעומת השנה הקודמת והסתכם בכ-1.9 מיליארד שקל בשנת 2016, כאשר המחזור היומי הממוצע באג"ח ממשלתי צמוד מדד רשם ירידה מתונה של כ-5% לעומת השנה הקודמת והסתכם בכ-0.9 מיליארד שקל.
- עלייה של כ-8% במחזור המסחר היומי באג"ח חברות לעומת השנה הקודמת, לסך של כ-0.8 מיליארד שקל בשנת 2016.

משקיעי חוץ רכשו אג"ח ממשלתי נטו בסך כ-3.3 מיליארד שקל בשנת 2016, בהמשך לרכישות בסכום דומה בשנה הקודמת. להשקעה באג"ח ממשלתי בארץ, יתרון של השקעה בשקל החזק המניבה תשואה ריאלית לפדיון של אג"ח ממשלתי שקלי ל-10 שנים בארץ חיובית המגיעה לכ-2.5% לעומת תשואה אפסית בארה"ב ותשואה שלילית באירופה.

לוח 5: תשואות המדדים ושווי השוק של איגרות החוב

תשואה שנתית 2015	תשואה שנתית **2016	שווי שוק (במיליארדי שקלים)	
איגרות חוב ממשלתיות			
-0.2%	0.7%	208	צמודות מדד
2.8%	0.4%	287	שקליות - סה"כ
3.3%	0.4%	243	מדדים בולטים: ריבית קבועה
-0.1%	0.1%	44	ריבית משתנה
1.6%	0.5%	495	סה"כ איגרות חוב ממשלתיות
איגרות חוב חברות*			
0.8%	4.2%	195	צמודות מדד - סה"כ
-1.1%	2.8%	60	מדדים בולטים: תל-בונד 20
0.2%	1.9%	56	תל-בונד 40
1.0%	2.8%	40	תל-בונד צמודות-יתר
1.6%	6.5%	33	תל-בונד תשואות
		104	שקליות - סה"כ
4.7%	1.4%	65	מדדים בולטים: תל-בונד שקלי
0.8%	0.7%	14	תל-בונד-ריבית משתנה
5.5%	8.4%	3	צמודות מט"ח
2.2%	3.7%	302	סה"כ איגרות חוב חברות
1.8%	1.7%	797	סה"כ איגרות חוב

* לא כולל אג"ח רצף מוסדיים ומכשירים פיננסיים.
** נכון ל-15.12.2016.

גיוס בשוק איגרות החוב

הגיוס הממשלתי, ברוטו, עלה ב-2016 והסתכם בכ-47.4 מיליארד שקל לעומת כ-38.7 מיליארד שקל בשנת 2015. כ-70% מהסכום גויס השנה באג"ח שקלי וכ-30% מהסכום גויס באג"ח צמוד מדד. הנפקות הממשלה השנה לוו בפדיונות ענק - כ-41 מיליארד שקל באג"ח שקלי וכ-12 מיליארד שקל באג"ח צמוד מדד.

בנוסף, הממשלה חידשה את הנפקות האג"ח בחו"ל לאחר הפסקה בת כשנתיים, וגייסה בארה"ב ובאירופה כ-6 מיליארד שקל סה"כ. הונפקו שתי סדרות אג"ח: 4 מיליארד שקל גויסו באג"ח לטווח של 10 שנים שבוצעה בריבית הנמוכה ביותר אי פעם בהנפקה דולרית (תשואה 2.942%), ושני מיליארד שקל גויסו לראשונה באמצעות הרחבת סדרה קיימת לטווח של 30 שנה (תשואה 4.181%). יצוין כי בהנפקה נרשם ביקוש של יתר של פי 5.5 מהכמות המקורית.

העלייה בהנפקות האוצר ברוטו הינה תוצאה של ציפיות לגירעון ממשלתי גבוה יותר השנה של כ-2.9% ב-2016 לעומת כ-2.2% בשנה הקודמת.

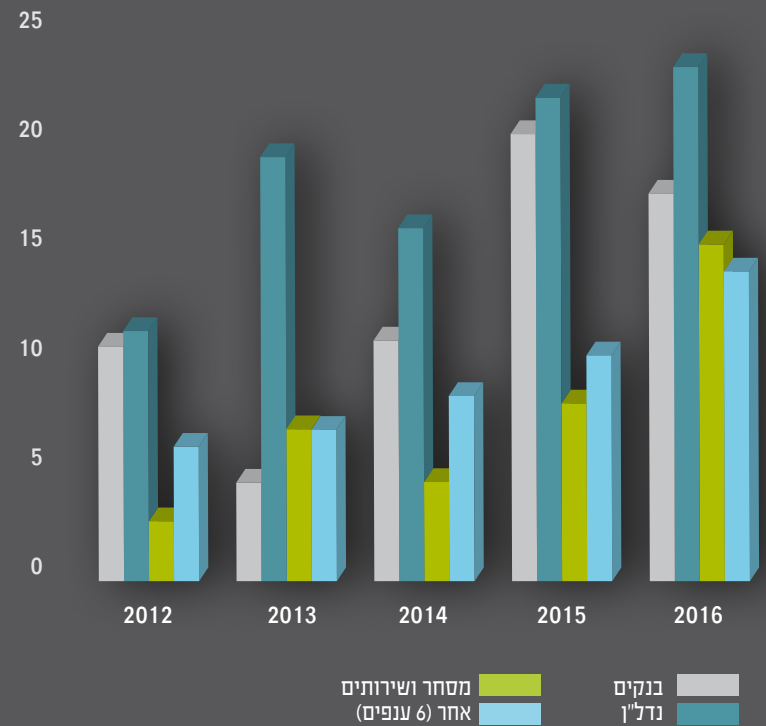
היקף הגיוסים ע"י אג"ח חברות בשוק איגרות החוב בבורסה, המהווה במה מרכזית לגיוסים בשנים האחרונות, הואץ בשנת 2016 והגיע לשיא של כ-60.5 מיליארד שקל (לא כולל אג"ח רצף מוסדיים ונ.ש.ר), לעומת כ-54.5 מיליארד שקל בשנה הקודמת. לגיוסים הערים השנה תרמו ריבית השפל במשק והציפיות להעלאתה בסוף שנת 2017. הנפקות החברות השנה נועדו בעיקר למיחזור חוב והוזלת עלויות מימון. פדיונות אג"ח חברות סחיר הסתכמו השנה בכ-37 מיליארד שקל, ובשנת 2017 צפויים לעלות לסכום של כ-44 מיליארד שקל.

סכום שיא של כ-

60.5
מיליארד שקל

גיוס בהנפקות והקצאות של אג"ח חברות לציבור

גיוס באיגרות חוב חברות* - חלוקה לענפים, 2012 עד 2016 (מיליארדי שקלים)

* כולל אג"ח חברות ורצף מוסדיים, לא כולל מכשירים פיננסיים, מימוש אופציות ואג"ח נ.ש.ר.
** לא כולל אג"ח "חשמל" בערבות מדינה - 7 מיליארד שקל ב-2012, ואג"ח ממוסדיים בחו"ל - 13 מיליארד שקל ב-2014.

הסקטור הריאלי הגביר את היקף הגיוסים - חברות הנדל"ן ממשיכות להוביל עם גיוס חוב המהווה כשליש הסכום שגויס באג"ח חברות

לוח 7: גיוסים באיגרות חוב חברות* לפי ענפים (במיליוני שקלים) 2016-2014

	2014	2015	**2016			
סה"כ	100%	42,990	100%	55,640	100%	63,448
חלוקה לענפים:						
סקטור פיננסי:	26%	11,265	39%	21,700	29%	18,281
בנקים	23%	9,860	33%	18,315	26%	15,881
ביטוח	3%	1,270	6%	3,240	2%	1,576
שירותים פיננסיים	0.3%	135	0.3%	145	1%	824
סה"כ סקטור ריאלי:	74%	31,725	61%	33,940	71%	45,167
נדל"ן	34%	14,790	36%	19,815	33%	21,062
מסחר ושירותים	17%	7,300	15%	8,250	22%	13,808
השקעות	5%	1,870	5%	2,975	7%	4,708
תעשייה	10%	4,245	5%	2,795	4%	2,507
טכנולוגיה	2%	930	0.2%	105	2%	1,322
נפט וגז	6%	2,590	0%	0	3%	1,761

* כולל רצף מוסדיים; לא כולל מכשירים פיננסיים, מימוש אופציות ונ.ש.ר.

** אומדן, נכון ל-15.12.2016.

שדרוג מערכת המאיה

באוגוסט 2016 השיקה הבורסה את מערכת מאיה החדשה. מערכת מאיה החדשה כוללת חידושים משמעותיים המשפרים את יכולותיה ככלי עבודה מרכזי עבור פעילי שוק ההון. המערכת מאפשרת לקבל מידע מקיף על החברות הבורסאיות ועל ניירות הערך הנסחרים בבורסה בתל-אביב כמו גם על מדדים ומוצרים שונים, הודעות הבורסה ועוד. המערכת כוללת עיצוב חדשני, ממשק משתמש נוח יותר ושינויים רבים שנועדו להקל על השימוש במערכת ולייעל אותה, בדגש על הפונקציות המשמשות את המשקיעים, החברות הציבוריות ופעילי שוק ההון.

בנוסף, המערכת החדשה כוללת אפשרות שיתוף נוחה ומהירה באמצעות מייל, פייסבוק, טוויטר ווואטסאפ, התאמה לגלישה באמצעות מכשירים סלולריים והיא נגישה לבעלי מוגבלויות.

השקת מערכת מאיה החדשה הינה שלב ראשון במסגרת פרויקט שדרוג ממשקי הדיגיטל העסקיים של הבורסה בהם האפליקציה ואתר האינטרנט של הבורסה המספק נתוני מסחר, נתונים היסטוריים ומידע על פעילות הבורסה.

למערכת מאיה החדשה לחץ כאן

גיוסים באמצעות איגרות חוב חברות בשנת 2016 - מאפיינים עיקריים

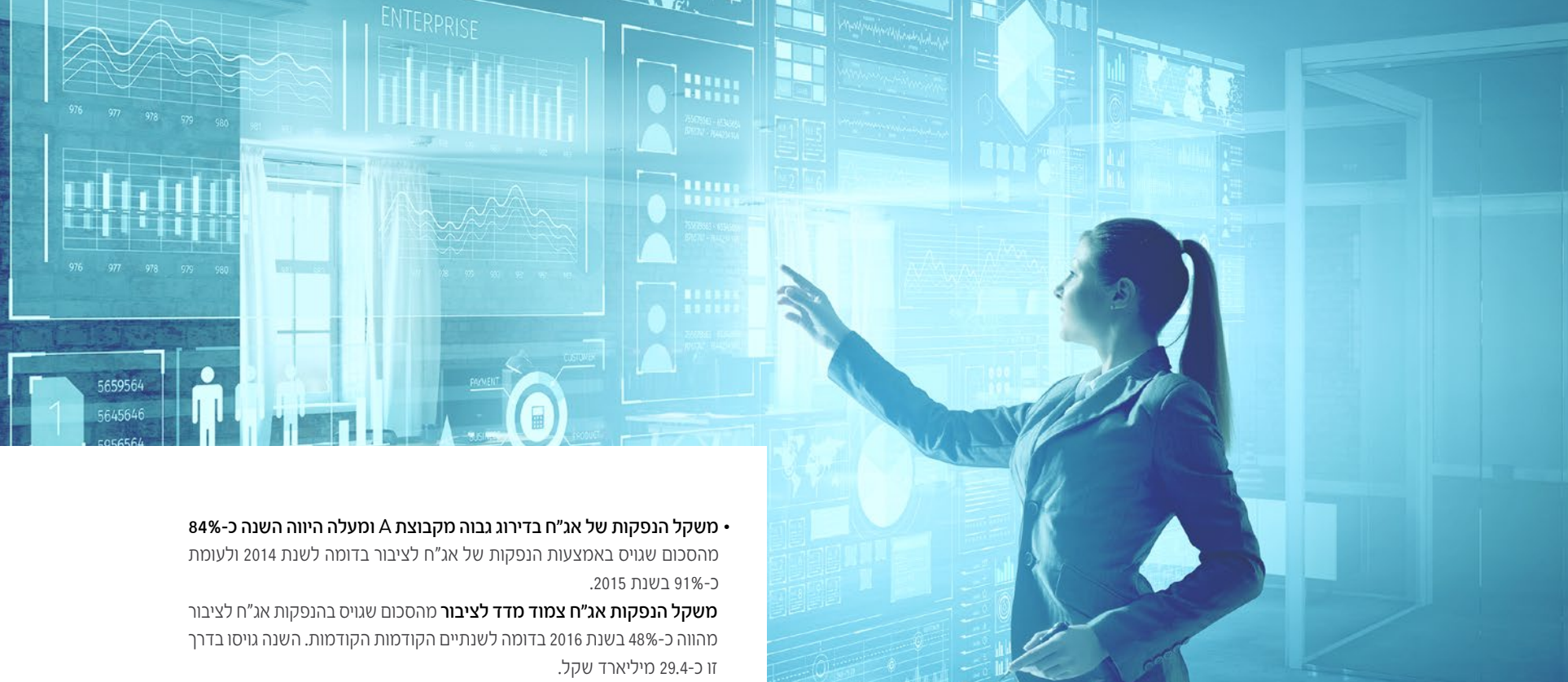
• עלייה בהיקף גיוסי הסקטור הריאלי:

הסקטור הריאלי גייס ב-2016 כ-45 מיליארד שקל סכום המהווה כ-71% מסך הגיוס באג"ח חברות. יותר מ-90% מהסכום יועד לפירעון אג"ח סחיר - כ-26 מיליארד שקל ב-2016 וסכום דומה ב-2017, ומקצתו למחזור חוב לא סחיר ולהרחבת פעילות החברה.

• **חברות הנדל"ן** ממשיכות להוביל ברשימת הענפים עם גיוס בסך כ-21 מיליארד שקל בשנת 2016, לאחר גיוס בהיקף של כ-20 מיליארד שקל בשנה הקודמת. הסכום אותו גייסו חברות הנדל"ן ב-2016 מהווה כ-33% מסך הגיוסים של אג"ח בדומה לממוצע בשנים 2014-2015. חברות הנדל"ן ניצלו גם השנה את הריבית הנמוכה במשק כדי למחזר חוב - פדיונות אג"ח בסך כ-10.5 מיליארד שקל בשנת 2016 וכדי להיערך לקראת פדיונות אג"ח עתידיים בסכום דומה בשנת 2017.

כ-2.4 מיליארד שקל גויסו ע"י שש מנפיקות חדשות, ביניהן ארבע חברות נדל"ן מניב זרות העוסקות בתחומי הנדל"ן בניו-יורק - נמקו ריאליטי (451 מיליון שקל), קייביאס (970 מיליון שקל), דלשה קפיטל (400 מיליון שקל) וקורנרסטון (274 מיליון שקל); ושתי חברות נדל"ן מקומיות - פתאל אירופה (241 מיליון שקל) ואורן השקעות (39 מיליון שקל).

בקרב המנפיקות הותיקות בלטו בגודלן הנפקות שביצעו קבוצת עזריאלי ומליסרון בסך כ-2.2 וכ-1.2 מיליארד שקל, בהתאמה.

• **משקל הנפקות של אג"ח בדירוג גבוה מקבוצת A ומעלה היווה השנה כ-84%** מהסכום שגויס באמצעות הנפקות של אג"ח לציבור בדומה לשנת 2014 ולעומת כ-91% בשנת 2015.

• **משקל הנפקות אג"ח צמוד מדד לציבור** מהסכום שגויס בהנפקות אג"ח לציבור מהווה כ-48% בשנת 2016 בדומה לשנתיים הקודמות הקודמות. השנה גויסו בדרכו זו כ-29.4 מיליארד שקל.

• **משקל הגיוס באמצעות הנפקות של אג"ח לא צמוד** מהווה כ-50% השנה, בדומה לשנתיים הקודמות, וגויסו כ-30.2 מיליארד שקל. מרבית הסכום כ-29.3 מיליארד שקל גויסו באמצעות אג"ח בריבית קבועה - כ-0.9 מיליארד שקל מתוכם גויסו באמצעות נע"מ (ניירות ערך מסחריים), לעומת כ-0.1 מיליארד שקל בשנת 2015. השנה בוצעו שלוש הנפקות לציבור של אג"ח צמוד לדולר בסך כ-1 מיליארד שקל, לעומת גיוס בסך כ-1.5 מיליארד שקל בחמש הנפקות בשנת 2015. כמחצית הסכום גויס ע"י החברה לישראל.

• השנה בוצעו 11 הצעות רכש חליפין לאג"ח חברות במטרה לנצל את הריבית הנמוכה בשוק ולהחזיל את עלויות המימון.

• **עלייה בריכוזיות ההנפקות** - השנה בוצעו 14 הנפקות ענק של אג"ח (0.8 מיליארד שקל ויותר להנפקה) בסכום כולל של כ-29.4 מיליארד שקל המהווה כ-50% מסך הגיוס בהנפקות לציבור, וזאת לעומת 16 הנפקות ענק בשנת 2014 בסך כ-24 מיליארד שקל שהיוו כ-47% מהסכום שגויס באמצעות הנפקות של אג"ח חברות לציבור.

• **כ-3.5 מיליארד שקל גויסו באמצעות איגרות חוב המיועדות למוסדיים בלבד** (רצף מוסדיים וג.ש.ר):

• **בשנת 2016 גויסו כ-2.9 מיליארד שקל באמצעות אג"ח רצף מוסדיים**, פי שלוש לעומת השנה הקודמת. מגייסות בולטות הן מקורות ואורמת טכנולוגיות שגייסו כ-0.8 מיליארד שקל כל אחת, הראשונה באמצעות אג"ח צמוד מדד והשנייה באמצעות אג"ח צמוד דולר, וביטוח ישיר שגייסו כ-0.7 מיליארד שקל באמצעות אג"ח שקלי.

• **כ-0.6 מיליארד שקל גויסו ב-2016 במסגרת נ.ש.ר (ניירות שאינם רשומים למסחר)**, לעומת כ-1.5 מיליארד שקל בשנת 2015, כל הגיוס השנה בוצע באמצעות נע"מ (ניירות ערך מסחריים).

• **חברות המסחר והשרותים** תופסות גם השנה את המקום השני ברשימת ענפי הסקטור הריאלי עם גיוס בסך כ-14 מיליארד שקל השנה, עלייה חדה לעומת השנים 2014-2015 בהן גויסו כ-7-8 מיליארד שקל בכל אחת. חברות אלה פדו אג"ח בסך כ-7.5 מיליארד שקל בשנת 2016, וצפויות לפדות אג"ח בסך כ-8 מיליארד שקל בשנת 2017.

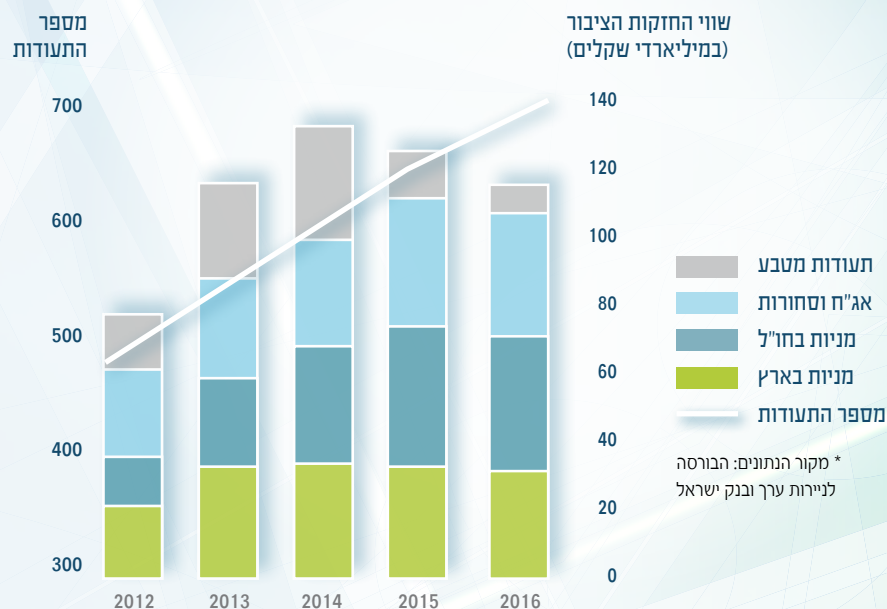
המנפיקות הבולטות בענף זה הן: **חברת החשמל** שגייסה כ-5 מיליארד שקל בשתי הנפקות, ו**בי קומיוניקיישנס** שגייסה כ-2 מיליארד שקל בהנפקה אחת.

• המשך גיוסים ערים ע"י הסקטור הפיננסי:

הסקטור הפיננסי, בעיקר הבנקים, גייס השנה כ-18 מיליארד שקל - סכום המהווה כ-29% מסך הגיוסים בשוק האג"ח. גיוסים אלה הינם כנגד פדיונות אג"ח סקטור פיננסי בסך כ-11 מיליארד שקל בשנת 2016 וכ-19 מיליארד שקל בשנה שאחריה. **הבנקים ביצעו לראשונה השנה בבורסה ארבע הנפקות של אג"ח מסוג COCO** בסכום כולל של כ-1.8 מיליארד שקל - **לאומי** היה הראשון לגייס בינואר (0.9 מיליארד שקל) באמצעות אג"ח הניתן להמרה כפויה למניות, ואחריו גייסו באמצעות אג"ח הכולל מנגנון למחיקת קרן בקרות "ארוע כשל" הבנקים הבינלאומי (0.6 מיליארד שקל) **ירושלים** (0.1 מיליארד שקל) ו**אגוד** (0.2 מיליארד שקל).

גם ב-2016 ההנפקות הגדולות היו של הבנקים: בנק **מזרחי טפחות** הנפקות שגייס כ-6 מיליארד שקל בשתי הנפקות; בנק **לאומי** שגייס כ-4.4 מיליארד שקל (מתוכם כ-0.9 מיליארד שקל באמצעות אג"ח COCO); ובנק **הפועלים** שגייס כ-3 מיליארד שקל.

התפתחות שוק תעודות סל, 2012 עד 2016

תעודות סל

בסוף 2016 נסחרו בבורסה **692 תעודות סל**, בהן **21 תעודות מטבע** ("תעודות פיקדון"). שווי החזקות הציבור בתעודות הסל (כולל תעודות מטבע) הגיע לכ-111 מיליארד שקל בסוף נובמבר 2016.

סדרות חדשות של תעודות סל:

התפתחות שוק תעודות הסל נמשכה והשנה הונפקו כ-58 תעודות סל חדשות, בדומה לשנה הקודמת, ביניהן: תעודת סל על מדד ת"א-בנקים, תעודה בחסר על מדד יתר-50, 46 תעודות על מדדי מניות בחו"ל, ו-10 תעודות סל על מדדי אג"ח.

בין הסדרות, הונפקו לראשונה: **שלוש תעודות ראשונות על מדד אג"ח תל בונד-תשואות שקלי** שהושק בנובמבר 2015 (שווי החזקות הציבור בהן כיום כ-125 מיליון שקל); **שלוש תעודות ראשונות על מדד אג"ח תל בונד-לא צמודות** שהושק בינואר 2015 (שווי החזקות הציבור בהן כיום כ-16 מיליון שקל), ותעודה ראשונה על מדד חברות ההיי טק הישראליות - **ת"א-ביגטק (TA-BIGITech)** שהושק באוקטובר 2013 וכולל כ-57 חברות טכנולוגיה וביומד גדולות ישראליות או קשורות לישראל הנסחרות בתל-אביב ובבורסות ברחבי העולם.

הציבור רכש השנה תעודות סל וקרנות נאמנות על מדדי מניות מקומיים, ומכר תעודות סל וקרנות נאמנות המשקיעות במניות בחו"ל

רכישות / מכירות של תעודות סל ע"י הציבור:

לוח 8: רכישות/מכירות של תעודות סל ע"י הציבור (במיליוני שקלים)

	2015	1-11/2016
תעודות סל על מדדי מניות בת"א	-1,282	405
תעודות סל על מדדי מניות בחו"ל	3,698	-5,450
תעודות סל על מדדי אג"ח בת"א	-148	-1,490
תעודות מטבע	-17,251	-3,725

כבתקופות אי וודאות בשווקים, כך גם השנה, המגרש הביתי מהווה עוגן למשקיעים המקומיים שחוזרים אליו. הציבור רכש תעודות סל על מדדי מניות בתל-אביב ומכר תעודות סל על מדדי מניות בינלאומיים:

- הציבור רכש נטו תעודות סל על מדדי מניות מקומיים בסך כ-0.4 מיליארד שקל, לאחר מכירות בסך כ-1.3 מיליארד שקל בשנת 2015. שווי החזקות הציבור בתעודות סל על מדדי מניות מקומיים עלה בכ-1.1 מיליארד שקל לכ-31 מיליארד שקל בסוף 2016, כ-0.6 מיליארד שקל מהעלייה נבעה מעליית נכסי הבסיס (מניות הבנקים ומניות ת"א-75) וכ-0.4 מיליארד שקל מהעלייה נבעה מרכישות הציבור של תעודות סל על מדדי ת"א-25, שקיזזו את מלוא ההשפעה השלילית שהיתה לירידת מדדי ת"א-25 ות"א-100 ולמכירות של תעודות סל על מדדי ת"א-100.
- הציבור מכר נטו תעודות סל על מדדי מניות בחו"ל, בסך כ-5.5 מיליארד שקל בשנת 2016, לאחר רכישות בהיקף של 3.7 מיליארד שקל בשנה הקודמת. שווי החזקות הציבור בתעודות אלה ירד השנה בכ-4.7 מיליארד שקל והגיע לכ-39.8 מיליארד שקל בסוף 2016 - כל הירידה נזקפת למכירות הציבור, שמקצתן הוסטו לשוק המניית המקומי ומרביתן נמצאות בחשבונות עו"ש שהגיעו ליתרת שיא השנה.

שווי החזקות הציבור בתעודות הסל על מדדי איגרות חוב עלה לכ-35 מיליארד שקל בסוף שנת 2016, לעומת כ-34.7 מיליארד שקל בסוף 2015. מכירות הציבור נטו בתעודות סל על מדדי איגרות חוב התגברו והסתכמו בכ-1.5 מיליארד שקל בשנת 2016, לאחר מכירות נטו בסכום זניח בסך כ-0.1 מיליארד שקל בשנת 2015. שווי החזקות הציבור בתעודות אלה עלה בכ-0.3 מיליארד שקל, כאשר כל העלייה נבעה מגידול במחירי נכס הבסיס.

בשנת 2016 הציבור מכר נטו תעודות מטבע בסך של כ-3.7 מיליארד שקל. שווי החזקות הציבור בתעודות מטבע ירד השנה בכ-4.3 מיליארד שקל לסך של כ-5 מיליארד שקל בסוף שנת 2016, כאשר מרבית הירידה נבעה, כאמור, ממכירות הציבור, בעיקר בתעודות מטבע שקליות, וזאת בעקבות הריבית הכמעט אפסית במשק, וכ-0.6 מיליארד שקל מהירידה נבעה מהחלשות הדולר בעיקר, אך גם מהחלשות האירו, ביחס לשקל.

באפיק המקביל של קרנות הנאמנות נרשמה מגמה דומה לזו של תעודות הסל, כאשר הציבור רכש קרנות נאמנות המשקיעות במניות בתל-אביב, ולחילופין מכר קרנות המשקיעות במניות בחו"ל, קרנות המשקיעות באיגרות חוב, קרנות שקליות, וקרנות כספיות.

לוח 9: התפלגות תעודות הסל

נכס הבסיס	מספר תעודות סל	שווי החזקות הציבור	
		30.11.2016 (מיליוני שקלים)	31.12.2015 (מיליוני שקלים)
מניות			
ת"א-100	9	11,290	12,465
ת"א-25	9	8,700	7,050
ת"א-75	8	4,345	4,150
ת"א-בנקים	11	3,475	3,235
18 מדדים מקומיים אחרים	67	3,160	2,995
סה"כ מדדי מניות מקומיים	104	30,970	29,895
59 מדדי מניות בינ"ל	331	39,820	44,485
סה"כ מניות	435	70,790	74,380
איגרות חוב			
תל בונד-60	10	5,600	4,050
תל בונד-20	10	5,590	5,880
תל בונד-שקלי	10	5,505	4,635
אג"ח ממשלתי שקלי	38	4,240	3,925
אג"ח ממשלתי צמוד מדד	31	2,440	3,180
תל בונד-40	11	2,115	2,405
תל בונד-תשואות	5	1,330	1,735
מדדים אחרים וסחרות	121	8,205	8,880
סה"כ איגרות חוב וסחרות	236	35,025	34,690
סה"כ תעודות מטבע	21	4,965	9,220
סה"כ	692	110,780	118,290

מחזורי המסחר בתעודות סל

לוח 10: מחזורים יומיים בשוק תעודות הסל (במיליוני שקלים)

2015	2016	
470	347	תעודות סל על מדדי מניות
32%	27%	% ממחזור המסחר במניות
323	197	תעודות סל על מדדי אג"ח
30%	19%	% ממחזור המסחר באג"ח לא ממשלתי

מחזור המסחר היומי בתעודות סל על מדדי מניות (מקומיים ובינלאומיים) ירד בשנת 2016 והסתכם בכ-347 מיליון שקל (בבורסה ומחוצה לה), נמוך בכ-26% מהמחזור בשנה הקודמת. מחזור זה היווה כ-27% ממחזור המסחר הכולל במניות, לעומת כ-32% אשתקד.

מחזור המסחר היומי בתעודות סל על מדדי אג"ח ותעודות מטבע ירד אף הוא בשנת 2016 והסתכם בכ-197 מיליון שקל (בבורסה ומחוצה לה), נמוך בכ-39% מהמחזור בשנה הקודמת. מחזור זה היווה כ-19% מהמחזור הכולל באג"ח לא-ממשלתי, לעומת כ-30% אשתקד.

קרנות הנאמנות

הציבור מסיט כספים לשוק המקומי - רוכש קרנות נאמנות המשקיעות במניות בתל-אביב, ומוכר קרנות נאמנות המשקיעות במניות בחו"ל. בנוסף, הציבור מוכר קרנות כספיות, קרנות אג"ח וקרנות שקליות, וזאת בדומה למגמה בשוק תעודות הסל.

בקרנות המנייתיות המשקיעות במניות בת"א התגברו היצירות נטו והסתכמו בכ-3 מיליארד שקל בשנת 2016, פי שניים סך היצירות בשנה הקודמת. מאידך, **בקרנות המשקיעות במניות בחו"ל** התהפכה המגמה ונרשמו בהן פדיונות נטו בסך כ-2 מיליארד שקל, לאחר יצירות נטו בסך כ-1.5 וכ-8.3 מיליארד שקל בשנים 2015 ו-2014 בהתאמה.

בקרנות הכספיות נרשמו בשנת 2016 פדיונות בסך כ-8 מיליארד שקל נטו, בהמשך לפדיונות שיא בסך כ-26.7 מיליארד שקל ובדומה לפדיונות בשנת 2014, וזאת על רקע ריבית השפל במשק. כאמור, מגמה דומה שאפיינה את האפיק המקביל - תעודות מטבע, מרביתן שקליות.

בקרנות המשקיעות באיגרות חוב נמשכו הפדיונות והסתכמו בכ-6 מיליארד שקל נטו בשנת 2016, לאחר פדיונות נטו בסך כ-8 מיליארד שקל בשנה הקודמת, ואילו **בקרנות השקליות** התגברו הפדיונות והסתכמו בכ-5.5 מיליארד שקל בשנת 2016, יותר מפי 2.5 סך הפדיונות בשנה הקודמת.

שוק הנגזרים

מחזור המסחר באופציות החודשיות על מדד ת"א-25 בשנת 2016 הסתכם בכ-121 אלף יחידות ביום, ירידה של כ-25% לעומת השנה הקודמת. באופציות השבועיות על מדד ת"א-25 הסתכם המחזור היומי השנה בכ-41 אלף יחידות, בדומה למחזור בשנת 2015. יצוין כי ב-9.11.2016 עם פרסום תוצאות הבחירות לנשיאות בארה"ב נסחרו 131,268 יחידות - המחזור הגבוה ביותר מאז השקתן של האופציות השבועיות ביולי 2013.

לירידה במחזורי המסחר באופציות על מדד ת"א-25 תרמה הוראת "באזל 3" שהיתה אמורה להיכנס לתוקף בתחילת יולי ונדחתה, לפיה הבנקים היו אמורים לרתק הון משמעותי בגין פעילותם של לקוחותיהם בנגזרים וכתוצאה מכך צמצמו הלקוחות את פעילותם ובנוסף תרמה לכך הירידה ברמת התנודתיות. יצוין כי החלטות זאת נרשמה על רקע ירידה במחזורי המסחר בנגזרי מדדים בעולם. שנת 2016 התאפיינה בתנודתיות נמוכה יחסית לשנה אשתקד. סטיית התקן הגלומה באופציות על מדד ת"א-25 הממוצעת השנה עמדה על כ-13%. עם זאת, נרשמו מספר אירועים השנה (כגון הירידות בשוקי המניות בפברואר, הברקזיט ביוני והבחירות לנשיאות בארצות הברית בנובמבר) בהן סטיית התקן הגלומה הגיעה לאזור ה-20%.

הבורסה השיקה ברבעון הראשון של השנה, בשלוש קבוצות, 16 אופציות חדשות על מניות. עם השלמת ההשקה של אופציות אלו, מתאפשר לראשונה מסחר בכל המניות הכלולות במדד ת"א-25. מחזור המסחר באופציות אלה מסתכם בכ-4,100 יחידות ביום בשנת 2016, מחזור הנמוך בכ-35% מהמחזור בשנת 2015 בה נרשם מחזור של כ-6,200 יחידות ביום. הירידה במחזורי המסחר באופציות על מניות השנה נגרמה, בין היתר, מהפסקה בעשיית שוק, מפברואר 2016.

באופציות וחוזים עתידיים על מדד ת"א-100, שהמסחר בהן החל בסוף ינואר 2015, חלה עלייה בפעילות מכ-200 יחידות ביום בשנה הראשונה להשקתן ובשליש הראשון של 2016, לכ-340 וכ-570 יחידות ביום בשליש השני ובשליש האחרון של 2016, בהתאמה.

המסחר באופציות הדולריות הסתכם בכ-50 אלף יחידות ביום בממוצע בשנת 2016, נמוך בכ-21% ממחזור השיא אליו הגיע בשנה הקודמת. בסיכום שנתי, הדולר נחלש בכ-1.5% ביחס לשקל חרף רכישות דולרים ע"י בנק ישראל.

מסחר בנגזרים שבועיים על שער הדולר

בתחילת נובמבר הושקו לראשונה אופציות שבועיות על שער הדולר. האופציות דומות במאפייניהן לאופציות החודשיות. סדרה חדשה של אופציות שבועיות תחל להיסחר מידי יום ג' ותפקע ביום ד' בשבוע שלאחר מכן. האופציות החדשות מתאימות למגוון רחב של משקיעים וביניהם גם אלו המחפשים כלי לגידור סיכונים מט"ח קצרי טווח, עם דרישת בטחונות נמוכה יחסית. האופציות השבועיות מאפשרות מסחר למועד פקיעה נוסף ובכך יוצרת תמונה ברורה יותר בדבר ציפיות הסוחרים לתנודתיות שער הדולר לאורך ציר הזמן.

אופציות על מניות בודדות המרכיבות את מדד ת"א-25

במהלך הרבעון הראשון של 2016, השיקה הבורסה אופציות על כל המניות הכלולות במדד ת"א-25. האופציות החדשות מרכיבות את מגוון האופציות הרשומות למסחר בבורסה ומאפשרות, בין היתר, חשיפה באמצעות נגזרים למניות מענפים אשר כיום אין עליהן אופציות וביצוע אסטרטגיות השקעה חדשות.

קורס נגזרים

בשנת 2016 קיימה הבורסה 2 מחזורים של קורס "מבוא לאופציות וחוזים עתידיים" בהובלת סגל הבורסה, שנועד להקנות ידע מקצועי תיאורטי ושימושי בקרב פעילי שוק ההון.

לוח 11: מחזורי המסחר באופציות, 2013 עד 2016 (מחירי דצמבר 2016)

מספר חוזים פתוחים מקסימלי (אלפי אופציות)	מחזור שנתי במונחי נכס בסיס		מחזור יומי באופציות השבועיות ⁽²⁾ (יחידות אופציה)	מחזור יומי באופציות החודשיות (יחידות אופציה)	התקופה	סוג האופציות
	% מחזור מניות ת"א-25 משוקלל דלתא ⁽¹⁾	מיליארדי שקלים				
736	1,424%	5,948	12,157	192,907	2013	אופציות על מדד ת"א-25
688	1,703%	6,707	25,503	176,073	2014	
670	1,439%	7,430	40,925	160,492	2015	
516	1,156%	5,451	41,003	121,007	2016⁽³⁾	
678	-	357	-	40,661	2013	אופציות דולריות
1,022	-	458	-	51,779	2014	
890	-	608	-	63,979	2015	
818	-	484	-	50,332	2016⁽³⁾	

(1) יחס המשוקלל בהסתברות המימוש של האופציות.

(2) המסחר באופציות השבועיות על מדד ת"א-25 החל ביולי 2013.

(3) אומדן, נכון ל-15.12.2016.

מילוה קצר מועד (מק"מ)

בשנת 2016 הסתכם המחזור היומי במק"מ (בבורסה ומחוצה לה) בכ-0.3 מיליארד שקל, נמוך בכ-32% מהמחזור בשנה הקודמת והמחזור הנמוך ביותר מזה כ-14 שנה.

שערי המק"מ נותרו כמעט ללא שינוי ב-2016 כמו ב-2015, והתשווה לפדיון הגיעה ל-0.2% אחוז בסוף 2016. בשנת 2016 ירדו החזקות הציבור הישראלי והזר במק"מ והסתכמו בכ-107 מיליארד שקל בסוף השנה, לעומת כ-116 וכ-130 מיליארד שקל בסוף שנת 2015 ושנת 2014 בהתאמה.

בשנת 2016 מכרו משקיעי חוץ מק"מ בבורסה בתל-אביב בסך כ-1.5 מיליארד שקל, בהמשך למכירות בסך כ-3 מיליארד שקל נטו בשנה הקודמת.

מניות מדד ת"א-25 על פי משקל במדד ועל פי סחירות (מיליוני שקלים)

לוח 13: סחירות	
שם המניה	מחזור יומי ב-2016 ⁽²⁾
1. טבע ³	111.4
2. פועלים	52.5
3. בזק	49.9
4. לאומי	48.5
5. פריגו ³	44.3
6. כיל ³	31.1
7. אלביט מערכות ³	23.8
8. פרוטרם ³	22.9
9. מיילן ³	21.3
10. נייס ³	21.1
11. דיסקונט	20.1
12. קבוצת דלק	17.5
13. אופקו ³	15.7
14. עזריאלי	15.3
15. מזרחי טפחות	15.0
16. גזית גלוב ³	10.5
17. ישראלמקו יהש	10.4
18. אורמת טכנולוגיות ³	9.0
19. אבנר יהש	8.9
20. חברה לישראל	8.3
21. פז נפט	7.0
22. בינלאומי	6.3
23. מליסרון	6.3
24. דלק קידוחים יהש	5.9
25. שטראוס	4.4
סה"כ	587.6
המשקל מסך כל המחזור במניות	72%

לוח 12: ערך השוק ומשקל במדד		
שם המניה	ערך השוק 15.12.2016	המשקל במדד ת"א-25 ⁽¹⁾
1 פועלים	29,724	9.7%
2 לאומי	23,789	9.4%
3 פריגו ³	44,798	9.2%
4 אופקו ³	25,352	8.2%
5 טבע ³	144,445	7.4%
6 נייס ³	15,454	6.6%
7 בזק	18,639	5.9%
8 אלביט מערכות ³	16,884	4.1%
9 פרוטרם ³	12,027	3.9%
10 מיילן ³	71,646	3.6%
11 כיל ³	19,784	3.6%
12 דיסקונט	8,762	3.5%
13 אורמת טכנולוגיות ³	9,654	3.1%
14 מזרחי טפחות	12,277	2.9%
15 עזריאלי	20,059	2.9%
16 ישראלמקו יהש	8,665	2.8%
17 פז נפט	5,774	1.9%
18 קבוצת דלק	10,072	1.8%
19 אבנר יהש	9,244	1.7%
20 גזית גלוב ³	6,628	1.6%
21 בינלאומי	5,277	1.3%
22 מליסרון	7,198	1.3%
23 חברה לישראל	4,730	1.2%
24 דלק קידוחים יהש	8,062	1.2%
25 שטראוס	6,334	1.2%
סה"כ	545,278	100.0%

(1) משקל המניות במדד ת"א-25 מחושב עפ"י שווי החזקות הציבור, מתוקן על-פי מגבלת 10% המותאמת אחת לרבעון.
(2) לא כולל עסקאות מחוץ לבורסה, אומדן נכון ל-15.12.2016.
(3) חברה דואלית.

לוח 14: גיוס הון לפי סוגי ניירות ערך, 2007 עד 2016 (מיליארדי שקלים, מחירי דצמבר 2016)

מכשירים פיננסיים ⁽⁴⁾	איגרות חוב חברות			איגרות חוב ממשלתיות (ברוטו)	מניות והמירים					התקופה
	סה"כ	אג"ח רצף מוסדיים ונ.ש.ר	איגרות חוב חברות ⁽³⁾		סה"כ	גיוס בחו"ל ⁽²⁾	סה"כ גיוס בת"א	הקצאות בת"א	הנפקות בת"א ⁽¹⁾	
10.2	96.7	43.9	52.8	36.4	28.6	3.2	25.4	7.4	18.0	2007
3.8	25.4	5.1	20.3	59.7	21.0	14.0	7.0	2.5	4.5	2008
2.4	39.4	3.8	35.6	75.4	8.2	1.1	7.1	4.0	3.1	2009
2.2	44.8	3.4	41.4	60.0	14.2	0.6	13.6	4.0	9.6	2010
1.4	41.2	5.9	35.3	66.4	6.8	1.5	5.3	1.5	3.8	2011
0.6	33.0	4.4	28.6	83.2	4.1	0.7	3.4	0.9	2.5	2012
1.1	36.6	2.2	34.4	65.5	7.6	1.6	6.0	1.5	4.5	2013
0.4	57.2	20.9	36.3	51.0	14.7	7.2	7.5	3.4	4.1	2014
0.2	56.9	2.4	54.5	38.6	38.9	33.3	5.6	1.8	3.8	2015
0.1	64.1	3.5	60.6	47.4	28.8	22.4	6.4	1.3	5.1	2016⁽⁵⁾
-50%	13%	46%	11%	23%	-26%	-33%	14%	-28%	34%	שיעור השינוי ב-2016

(1) כולל מימוש אופציות.
 (2) ב-2015 כולל כ-26 מיליארד שקל - הנפקה שביצעה "טבע" לציבור בארה"ב, מחצית הסכום במניות רגילות ומחצית הסכום במניות בכורה.
 (3) כולל מימוש אופציות לאיגרות חוב; לא כולל הקצאות לחברות בנות.
 (4) כולל תעודות סל, תעודות מטבע ואג"ח מובנות; לא כולל הקצאות לחברות בנות.
 (5) אומדן, נכון ל-15.12.2016.

(1) כולל מימוש אופציות.
 (2) ב-2015 כולל כ-26 מיליארד שקל - הנפקה שביצעה "טבע" לציבור בארה"ב, מחצית הסכום במניות רגילות ומחצית הסכום במניות בכורה.
 ב-2016 כולל כ-21 מיליארד שקל הקצאה פרטית שביצעה "טבע" במסגרת רכישת הפעילות הגנרית של Allergan plc.

לוח 15: מחזורי המסחר היומיים בניירות ערך, 2007 עד 2016⁽¹⁾ (מיליוני שקלים, מחירי דצמבר 2016)

סה"כ	מילווה קצר מועד	שוק איגרות החוב			שוק המניות			התקופה	
		מכשירים פיננסיים ⁽²⁾	חברות	ממשלתיות	סה"כ	תעודות סל	מניות והמירים		סה"כ
7,282	997	333	460	3,056	3,849	450	1,986	2,436	2007
7,644	884	420	614	3,504	4,538	410	1,812	2,222	2008
7,025	707	337	647	3,478	4,462	372	1,484	1,856	2009
6,908	1,266	253	681	2,539	3,473	344	1,825	2,169	2010
6,864	1,209	256	659	2,961	3,876	403	1,376	1,779	2011
5,836	641	289	727	3,091	4,107	219	869	1,088	2012
6,017	577	259	746	3,270	4,275	274	891	1,165	2013
5,971	634	282	711	3,142	4,135	360	842	1,202	2014
6,045	507	318	758	3,017	4,093	468	977	1,445	2015
5,396	346	197	833	2,756	3,786	347	917	1,264	2016⁽³⁾
-11%	-32%	-38%	10%	-9%	-8%	-26%	-6%	-13%	שיעור השינוי ב-2016

(1) כולל עסקאות בבורסה ו/קאות מחוץ לבורסה.
 (2) כולל תעודות סל, תעודות מטבע, ואג"ח מובנות.
 (3) אומדן, נכון ל-15.12.2016.

לוח 16: ערך השוק של ניירות הערך הרשומים בבורסה, 2007 עד 2016 (מיליארדי שקלים, מחירי דצמבר 2016)

מילווה קצר מועד	שוק איגרות החוב				שוק המניות		סוף השנה
	החזקות הציבור במכשירים פיננסיים ⁽²⁾	רצף מוסדיים	איגרות חוב חברות	איגרות חוב ממשלתיות	החזקות הציבור בתעודות סל ⁽¹⁾	מניות והמירים	
81	31	50	172	317	22	883	2007
80	38	48	146	358	10	453	2008
92	40	37	216	395	27	768	2009
142	36	37	250	407	35	844	2010
125	38	37	241	419	29	615	2011
118	42	38	263	463	35	609	2012
124	43	33	268	476	58	699	2013
129	44	49	261	491	70	773	2014
116	44	47	274	503	74	951	2015
105	40	45	302	495	71	821	2016 ⁽³⁾

(1) שווי החזקות הציבור - לפי נתוני בנק ישראל.
 (2) כולל תעודות סל, תעודות מטבע ואג"ח מובנות- לפי נתוני בנק ישראל.
 (3) אומדן, נכון ל-15.12.2016.

לוח 17: השינויים השנתיים הריאליים במדדי המניות העיקריים, 2007 עד 2016 (ב-%)

התקופה	ת"א-25	ת"א-100	יתר מניות והמירים	ת"א-בלוטק ⁽¹⁾	ת"א-פיננסיים ⁽²⁾	ת"א נדל"ן-15	כל המניות והמירים
2007	27.0	21.1	0.9	-6.7	-1.3	-2.4	18.8
2008	-48.2	-52.9	-55.7	-62.3	-57.8	-80.5	-48.4
2009	68.3	81.7	104.0	85.4	118.4	116.7	72.1
2010	12.8	12.0	28.3	6.3	6.5	12.4	9.7
2011	-19.9	-21.7	-24.8	-11.3	-35.4	-24.9	-23.7
2012	7.5	5.5	4.3	13.7	21.1	12.2	2.9
2013	10.1	13.1	36.4	6.7	16.6	23.7	13.2
2014	10.4	6.9	-6.5	-5.0	-7.5	1.1	11.7
2015	5.4	3.1	27.5	2.7	5.0	2.1	7.9
2016 ⁽³⁾	(4.8)	(3.3)	24.8	14.5	15.3	17.3	(11.2)

(1) עד מרץ 2011 - "תל-טק". עד יוני 2014 - "בלוטק-50".
 (2) עד מרץ 2011 - "פיננסיים-15".
 (3) אומדן, נכון ל-15.12.2016.

לוח 18: השינויים השנתיים הריאליים במדדי איגרות החוב, לפי סוגי הצמדה, 2007 עד 2016 (ב-%)

צמודות מט"ח ⁽¹⁾	איגרות חוב חברות			איגרות חוב ממשלתיות		מדד כללי	התקופה
	צמודות מדד			לא צמודות	צמודות מדד		
	מזה: תל בונד-40 ⁽³⁾	מזה: תל בונד-20 ⁽²⁾	סה"כ ⁽¹⁾				
-5.8	-	2.3	2.0	-0.3	3.1	0.6	2007
-9.0	-25.1	-6.8	-19.7	5.6	5.5	-4.3	2008
2.7	38.7	17.0	34.9	-1.3	6.2	11.2	2009
-3.4	7.9	8.2	10.1	2.3	5.2	5.2	2010
5.9	-3.6	-1.4	-3.9	3.0	2.1	0.4	2011
5.6	7.3	6.2	8.5	5.3	7.6	7.0	2012
-2.0	5.0	4.0	7.5	2.2	1.2	3.6	2013
3.5	0.8	1.2	1.2	7.4	6.0	4.9	2014
6.6	1.2	-0.1	1.8	3.8	0.8	2.8	2015
8.4	1.9	2.8	4.2	0.4	0.7	1.7	2016⁽⁴⁾

(1) עד יוני 2010 כולל איגרות חוב מובנות ותעודות מטבע.
 (2) המדד הושק ב-2/2007.
 (3) המדד הושק ב-2/2008.
 (4) אומדן, נכון ל-15.12.2016.

הבורסה לניירות ערך, רחוב אחוזת בית 2, תל-אביב 6525216, ת.ד. 29060 תל אביב 6129001 טל: 076-8160405/6 פקס: 03-5661852

לתשומת לב הקורא: הסקירה השנתית של הבורסה לניירות ערך בתל - אביב בע"מ והמידע הנכלל בה (להלן: "המידע") מיועדת לשימוש אישי בלבד ואין לעשות בה שימוש אחר כלשהו, לרבות מכירת הנתונים או הפצתם בין בתמורה ובין שלא בתמורה. אין לראות במידע הנכלל בסקירה השנתית או בכל חלק ממנה משום המלצה או עצה לנהוג בדרך זו או אחרת, לרבות בכל הקשור לקבלת החלטות בתחום ההשקעות או משום מצג או התחייבות של הבורסה לפעול בדרך זו או אחרת ואין להסתמך עליו לצורך קבלת החלטות בתחום ההשקעות או בכל תחום אחר. המידע המוצג לוקט ממקורות שונים, לרבות מרישומי הבורסה ומהחברות הציבוריות, אך עם זאת הבורסה, עובדיה וכל מי שפועל בשמה או מטעמה אינה מתחייבת לשלמותו של המידע לעדכניותו או להתאמתו לצורך מסויים זה או אחר, והיא אינה אחראית לכל ליקוי, טעות, שגיאה, השמטה או אי דיוק שנפלו, במידע מכל סיבה שהיא. המסקנות והדעות המובאות בסקירה השנתית אינן מחייבות את הבורסה והן בבחינת הבעת דעה בלבד. © כל הזכויות שמורות לבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ 8231-0333-ISSN.

עיצוב גרפי: סטודיו מרחב